

Datum 2018-10-17
Diarienummer 1262/18

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över betänkande En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)

Allmänt

Göteborgs Stad ställer sig till övervägande del positiv till utredningens förslag. Det är angeläget att landets kommunala räddningstjänster står bättre rustade att klara omfattande och komplexa räddningsinsatser, som kan komma att pågå över en längre tid. Åtgärder som underlättar för ökad samverkan mellan kommunala räddningstjänster är önskvärda och utredningen har en rad förslag i rätt riktning. Det finns dessutom ett behov av en tydligare statlig styrning som kan borga för ett säkert, effektivt och likvärdigt skydd mot olyckor i hela landet. Det är positivt att utredningen föreslår en organisering och ledning av de kommunala räddningstjänsterna som kan leda till att räddningsinsatser kommer igång snabbare. Vidare är det positivt att staten kan ta över kommunernas räddningstjänstverksamhet vid särskilt omfattande insatser och tillhandahålla nationella stödresurser. Förslagen att stärka tillsynen, meddela föreskrifter och likrikta handlingsprogrammen bör leda till ökad effektivitet. Det är även positivt om ett nationellt mål för den förebyggande verksamheten införs. Särskilt för mindre kommuner är förslagen som kan underlätta rekryteringen av deltidsbrandmän positiva.

Göteborgs Stad vill dock påtala följande:

- Göteborgs Stad ser en risk för sämre regional förankring och sämre förståelse för lokala och regionala risker när länsstyrelsens roll minskar. Hur MSB ska kunna säkra fortsatt lokal/regional kompetens framgår inte i utredningen.
- Enligt förslaget ska MSB ha flera olika roller - utöva tillsyn av räddningstjänstens verksamhet, stödja kommunerna, utbilda brandmän och leda operativa insatser. Utredningen ger inga besked om hur MSB ska bygga upp sin egen kompetens och organisering för att klara dessa olika uppdrag.

- Utredningen presenterar en modell för ökad statlig styrning, men utan att precisera vilken grundläggande förmåga en kommunal räddningstjänst ska ha. Risken är att kraven bli otydliga och tillsynen därmed inte så effektiv som önskvärt. Det kan i sin tur leda till möjligheten att förelägga vite, som Göteborgs Stad i grunden ser positivt på, inte blir ett verkningsfullt redskap.
- Utredningen föreslår att kravet på att handlingsprogrammet skall antas av fullmäktige tas bort. Detta för att bättre passa andra kommunala styrprocesser och för att fullmäktige normalt sett inte fattar beslut på en så detaljerad nivå. Göteborgs Stad delar delvis den här uppfattningen, men undrar samtidigt om det kan medföra att primärkommunens möjlighet till insyn och styrning av sin räddningstjänst minskar när den organiseras i ett kommunalförbund? Kan det finnas en risk för att förbundens förebyggande arbete hamnar längre ifrån övrig kommunal verksamhet och att respektive medlemskommuns egna politiska organ får minskad insyn och förståelse för räddningstjänstens verksamhet om kravet på ett politiskt antagande av handlingsprogrammet försvinner?
- Göteborg har landets största energihamn och hanterar stora mängder olja. Oljehamnen utgör en betydande lokal/regional risk för stor och allvarlig olycka. Samtidigt finns det en otydlighet kring ansvarsfördelningen mellan stat och kommun när det gäller oljesanering nära land. För Räddningstjänsten Storgöteborg, RSG, är ett klargörande av ansvaret inom den statliga oljeskyddsberedskapen en mycket angelägen fråga. Detta saknas dock helt i utredningen.
- Ett område som inte berörs närmare i utredningen är räddningstjänsternas arbete under höjd beredskap, vilket är en fråga som är av yttersta vikt i kommunernas arbete med att bygga upp det civila försvaret. Den har bärighet på räddningstjänstens framtida förmågor att kunna verka under krigsliknande förhållanden, materiellt såväl som personellt och utbildningsmässigt. Men frågan har också koppling till utredningens tankar kring länsstyrelsens roll. Länsstyrelsen utgör den högsta civila totalförsvarsmyndigheten och hur länsstyrelsernas roll är tänkt att fungera i förhållande till MSB när det gäller räddningstjänsternas arbete under höjd beredskap tas inte upp i utredningen. Göteborgs Stad finner det olyckligt att utredningsuppdraget har avgränsats till att inte beröra arbete under höjd beredskap.

- Ytterligare ett område som inte berörs i utredningen är hur växande städer, med tätare och högre bebyggelse, påverkar de kommunala räddningstjänsterna och räddningstjänstförbundens dimensionering och kostnader. Det är Lagen om skydd av olyckor, LSO, som främst ska reglera räddningstjänsternas verksamhet. Men indirekt påverkar även plan- och bygglagen, PBL, räddningstjänsternas verksamhet genom relativt detaljerade regler för exempelvis utrymning. Relationen mellan LSO och PBL skulle behöva tydliggöras. Om LSO förblir oreglerad avseende räddningstjänstens förväntade förmåga medan PBL ställer relativt detaljerade krav, riskerar konsekvensen bli att PBL i praktiken kommer att styra räddningstjänstens förmåga istället för LSO.

Göteborg den 17 oktober 2018
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Ann-Sofie Hermansson

Lina Isaksson